
Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Διάλογος

Γιάννης Ευσταθόπουλος,

Νοέμβριος 2006

Η Συμμετοχή των Συνδικαλιστικών Φορέων
στην Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση

Ινστιτούτο Εργασίας Κύπρου

Εισαγωγή: Ένα νέο περιβάλλον

- Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από εθνικό σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
 - Ενοποίηση οικονομικού γεωγραφικού χώρου.
 - Πολυεθνικές Επιχειρήσεις.
 - Μετεγκαταστάσεις (delocalisations)
 - «Κοινωνικό Dumping».
 - Διεθνοποίηση συνδικαλιστικού κινήματος.
 - Δημιουργία ενιαίας συνδικαλιστικής δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
-

Στόχοι Παρουσίασης

- Πληροφορίες για τους θεσμούς και τους μηχανισμούς λήψης αποφάσεων της Ε.Ε
- Αναλυτικό και γνωστικό πλαίσιο με στόχο τη συμμετοχή των συνδικαλιστικών φορέων στις διαδικασίες του Ευρωπαϊκού Διαλόγου.
- Πως λειτουργεί η Ε.Ε;
- Τι είναι ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Διάλογος;
- Πως συμμετέχουν τα συνδικάτα στις σχετικές διαδικασίες;
- Ποια είναι τα όρια και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο ευρωπαϊκός συνδικαλισμός;

Περιεχόμενα παρουσίασης

1. Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 2. Εκπροσώπηση συνδικαλιστικών φορέων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
 3. Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Διάλογος.
 4. Συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Διάλογο.
 5. Τομεακός Κοινωνικός Διάλογος.
 6. Διεπαγγελματικός Κοινωνικός Διάλογος.
 7. Ευρωπαϊκά Συμβούλια Εργαζομένων.
-

1. Οι θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- «Θεσμικό τρίγωνο» της Ε.Ε.
 - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
 - Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
-

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

- Άμεση Ψηφοφορία από τους πολίτες της Ε.Ε κάθε 5 έτη.
- 732 Βουλευτές ή «Ευρωβουλευτές».
- Κύπρος = 6 Βουλευτές.
- Ελλάδα = 24 Βουλευτές.
- Γαλλία = 78 Βουλευτές.
- Γερμανία = 99 Βουλευτές.
- 7 Πολιτικές Ομάδες.
- ΑΚΕΛ = Συνομοσπονδιακή Ομάδα της Ευρωπαϊκής Ενωτικής Αριστεράς/ Αριστερά των Πρασίνων των Βόρειων Χωρών.
- ΔΗ.ΣΥ = Ομάδα του Λαϊκού Ευρωπαϊκού Κόμματος και των Ευρωπαϊκών Δημοκρατών.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Δραστηριότητες

- Νομοθετική δράση
 - Κοινοτικός Προϋπολογισμός.
 - Άσκηση δημοκρατικού ελέγχου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
 - Ενισχυμένο ρόλο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μετά από την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχ (1992).
-

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Δραστηριότητες

- Αποφάσεις από κοινού με το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (έρευνα, περιβάλλον, πληροφόρηση και προστασία καταναλωτών, συνεργασία κρατών μελών, ελεύθερη μετακίνηση εργαζομένων, αντιστοιχία διπλωμάτων).
- Δυνατότητα απόρριψης Κειμένου του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Υψηλά ποσοστά αποχής στις ευρωεκλογές δεν συμβάλλουν στην ενίσχυση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Κύριο όργανο λήψης αποφάσεων της Ε.Ε.
 - Κυβερνητικοί εκπρόσωποι των κρατών μελών.
 - Σημαντικότερες αποφάσεις λαμβάνονται από αρχηγούς κυβερνήσεων και κρατών.
 - Νομοθετική και δημοσιονομική εξουσία.
 - Συντονισμός και χάραξη γενικών πολιτικών κατευθύνσεων των κρατών μελών.
 - Εναλλαγή προεδρίας ανά εξάμηνο.
 - Ανάθεση εκτελεστικών αρμοδιοτήτων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την υλοποίηση των στόχων που θέτει.
-

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- 9 Διαφορετικές Συνθέσεις του Συμβουλίου.
 - **Ecofin**: Οικονομική και δημοσιονομική πολιτική, παρακολούθηση δημοσιονομικής πολιτικής κρατών-μελών, κοινή νομισματική πολιτική (ONE).
 - Απασχόλησης, Κοινωνικής Πολιτικής, Υγείας και Καταναλωτών.
 - Γενικών Υποθέσεων και Εξωτερικών Σχέσεων.
 - Ανταγωνιστικότητας: Κοινή προσέγγιση σε θέματα ανταγωνιστικότητας και οικονομικής ανάπτυξης.
-

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Γεωργίας και Αλιείας.
- Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων.
- Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών και Ενέργειας.
- Περιβάλλοντος.
- Παιδείας, Νεολαία και Πολιτισμού.
- Διαδικασία ψηφοφορίας: Ειδική πλειοψηφία (αναλογία ψήφων / πληθυσμού κρατών μελών) ή παμψηφία (π.χ εξωτερική πολιτική).

Φιλανδική Προεδρία

- <http://www.eu2006.fi/>

Συμβούλιο Ευρωπαϊκής Ένωσης

- <http://www.consilium.europa.eu>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

- Εκτελεστικό Όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - 25 επίτροποι = 25 κράτη μέλη.
 - Υποψηφιότητα του Πρόεδρου της Επιτροπής εγκρίνεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
 - Θητεία Επιτροπής διαρκεί 5 έτη.
-

Ευρωπαϊκή Επιτροπή: αρμοδιότητες

- Εφαρμογή ευρωπαϊκής νομοθεσίας (αποφάσεις, οδηγίες, κανονισμοί).
- Εκτέλεση προϋπολογισμού.
- Υλοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων.
- «Θεσμοφύλακας των Συνθηκών».
- Προσφυγή στο Δικαστήριο των ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σε περίπτωση που ένα κράτος-μέλος δεν συμμορφωθεί με την ευρωπαϊκή νομοθεσία.
- Εκπροσώπηση της Ε.Ε σε θέματα διεθνών διαπραγματεύσεων (πχ GATS, GATT).

Ευρωπαϊκή Επιτροπή: κριτική ανάλυση

- Ενσάρκωση «ευρωπαϊκού δημόσιου συμφέροντος».
- Νεοφιλεύθερη προσέγγιση της συγκεκριμένης έννοιας.
- Η αγορά αποτελεί την κύρια έκφραση του ευρωπαϊκού δημόσιου συμφέροντος.
- Φιλελευθεροποίηση και πολιτική ανταγωνισμού.
- Εναντίωση σε οικονομικό παρεμβατισμό με στόχο την επίτευξη κοινωνικοοικονομικών στόχων.
- Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1986).
- Συνθήκη του Μάαστριχ (1992).
- Πολιτική ανταγωνισμού VS δημόσιες υπηρεσίες και επιχειρήσεις κοινής ωφελείας.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

■ <http://ec.europa.eu/>

Συμπεράσματα πρώτης ενότητας.

- «Θεσμικό τρίγωνο» της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Αποφάσεις που λαμβάνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχουν άμεσες επιπτώσεις στις πολιτικές που υλοποιούνται σε εθνικό επίπεδο.
- Π.χ Απελευθέρωση υπηρεσιών κοινής ωφελείας.
- Π.χ ΟΝΕ.
- Π.χ Οδηγία Bolkestein.
- Η συσπείρωση του συνδικαλιστικού κινήματος σε ευρωπαϊκό αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη αντιμετώπιση των παραπάνω προκλήσεων.

2. Η εκπροσώπηση του συνδικαλισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

- Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικαλιστικών Οργανώσεων (Ε.Σ.Σ.Ο).
- Έτος ίδρυσης: 1973.
- 81 οργανώσεις από 36 κράτη της Δυτικής, Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.
- 12 Βιομηχανικές Ομοσπονδίες.

Η εκπροσώπηση του συνδικαλισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

- Προάσπιση Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου και καθιέρωση συλλογικών συμβάσεων και διαπραγματεύσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Χάρτα Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Πολίτη (εργασιακά δικαιώματα). Υιοθέτηση από το σύνολο των κρατών μελών το 1989 εκτός από το Ηνωμένο Βασίλειο.
- Κοινωνικό Πρωτόκολλο της Συνθήκης του Μάαστριχ (1992) θέτει τις θεσμικές βάσεις σχετικά με την ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Διαλόγου.

Ευρωπαϊκός Συνδικαλισμός: δραστηριότητες

- Συμμετοχή στον τομεακό και διεπαγγελματικό κοινωνικό διάλογο.
 - Διαβουλεύσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
 - Συμμετοχή σε Γνωμοδοτικές Επιτροπές.
 - Τριμερής κοινωνική διαβούλευση: «τριμερής σύνοδος κορυφής» από το 1997.
-

Ε.Σ.Σ.Ο: όρια και προκλήσεις

- Δεν αποτελεί ουσιαστικό αντίβαρο στις νεοφιλελεύθερες πολιτικές της Ε.Ε (Wagner, 2005).
 - Ιδεολογικές καταβολές της Ε.Σ.Σ.Ο (ICFTU).
 - Σταδιακή αποδέσμευση από την ICFTU.
 - Ενσωμάτωση συνδικαλιστικών οργανώσεων που συνδέονται με κομμουνιστικά κόμματα (Ιταλία, Πορτογαλία, Ισπανία, Γαλλία).
-

Ε.Σ.Σ.Ο: όρια

- Η ιστορική καταγωγή της Ε.Σ.Σ.Ο συνεχίζει να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στις ιδεολογικές της κατευθύνσεις.
- Μετριοπαθή στάση απέναντι στις πολιτικές της Ε.Ε.
- Ανεπαρκείς αρμοδιότητες των κοινωνικών εταίρων στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών μηχανισμών λήψης αποφάσεων.
- Ανεπαρκή συσπείρωση και συντονισμός ευρωπαϊκού συνδικαλιστικού κινήματος.
- Άνισος συσχετισμός δυνάμεων σε σχέση με τις αρχές της Ε.Ε.

Ε.Σ.Σ.Ο: προκλήσεις

- Ε.Σ.Σ.Ο αποτελεί την πιο ανεπτυγμένη και αναγνωρισμένη από θεσμική άποψη συνδικαλιστική συνομοσπονδία σε επίπεδο περιφερειακών ενώσεων (Guillon, 2000).
- Περαιτέρω ενίσχυση και αξιοποίηση αποτελεί μια κρίσιμη πρόκληση του συνδικαλιστικού κινήματος.
- Καθιέρωση λειτουργικού και αποτελεσματικού συστήματος συλλογικών διαπραγματεύσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Ενίσχυση Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Διαλόγου.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση

www.etuc.org

3. Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Διάλογος

- Θεσμικό Υπόβαθρο: Άρθρα 138 και 139 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.
 - Άρθρο 138: Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να πραγματοποιήσει διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους πριν λάβει πρωτοβουλίες στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής.
 - Άρθρο 139: Οι κοινωνικοί εταίροι διαθέτουν τη δυνατότητα να συνάψουν συμφωνίες δεσμευτικού χαρακτήρα.
-

Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Διάλογος: Θεσμικό, ιστορικό και πολιτικό περιβάλλον.

- Περιορισμός της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στο κοινωνικό πεδίο...
- Συνθήκη της Ρώμης (1957).
- Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση ταυτίζεται με την οικονομική ενοποίηση ευρωπαϊκού γεωγραφικού χώρου.
- Κοινωνική πολιτική δεν αποτελεί προτεραιότητα. Από θεωρητική άποψη, η κοινωνικοοικονομική ευημερία των πολιτών θα προκύψει από την ενιαία αγορά και νομισματική ένωση...

Ευρωπαϊνός Κοινωνικός Διάλογος: Θεσμικό, ιστορικό και πολιτικό περιβάλλον

- Πολιτική που ασκείται κατά τις πρώτες δεκαετίες δεν συμπίπτει πλήρως με τις ιδεολογικές κατευθύνσεις της Συμφωνίας της Ρώμης (Freyssinet, 1998).
 - Ιδεώδη της σοσιαλδημοκρατίας και «κοινωνικής οικονομίας της αγοράς».
 - Ο «φορντισμός» μεταφράζεται στην καθιέρωση ενός συστήματος αύξησης και καταμερισμού του πλούτου σύμφωνα με σαφείς κανόνες συμβιβασμού ανάμεσα στις επιχειρήσεις, στους εργαζόμενους και στο κράτος (Κομνηνός, 1993).
 - Ευνοϊκή συγκυρία για τους εργαζόμενους εξηγεί, μεταξύ άλλων, τη σχετικά περιορισμένη δραστηριοποίηση των συνδικάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
-

Η ίδρυση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Διαλόγου

- 1985: Jacques Delors προωθεί επίσημα τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Διάλογο στο Val Duchesse (Βρυξέλλες).
 - Παράδοξως, η σχετική πρωτοβουλία πραγματοποιείται σε μια νεοφιλελεύθερη πολιτική συγκυρία.
 - Ανταγωνισμοί που λαμβάνουν μέρος στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
-

Η ίδρυση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Διαλόγου

- Η «Διαδικασία του Val Duchesse» (1985) σηματοδοτεί μια προσπάθεια με στόχο την κάλυψη του κενού που δημιουργείται από την απουσία ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής.
 - Το δεύτερο σημαντικό βήμα σχετικά με την εδραίωση του κοινωνικού διαλόγου σε ευρωπαϊκό επίπεδο εντοπίζεται λίγα έτη αργότερα (1992) με την ένταξη του κοινωνικού πρωτοκόλλου στη Συνθήκη του Μάαστριχ.
-

Η ίδρυση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Διαλόγου

- Συνολικά, η δεκαετία του '90 σηματοδοτεί την ενίσχυση της θεσμικής θέσης του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου.
- Η πορεία του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου κατά τη διάρκεια της τελευταίας εικοσαετίας διακρίνεται σε 3 χαρακτηριστικές περιόδους:
- Πρώτη περίοδος (1985-1991): Οι διμερείς συνομιλίες καταλήγουν στην υιοθέτηση ψηφισμάτων, ανακοινώσεων και γνωμοδοτήσεων χωρίς δεσμευτικό χαρακτήρα.
- Δεύτερη Περίοδος (1992-1999): Το κοινωνικό πρωτόκολλο που προσαρτήθηκε στην Συμφωνία του Μάαστριχ το 1991 επιτρέπει στους κοινωνικούς εταίρους να προχωρήσουν στη σύναψη Συμφωνιών δεσμευτικού χαρακτήρα. Το 1997, η δυνατότητα αυτή ενσωματώνεται στη Συνθήκη του Άμστερνταμ (άρθρα 138 και 139).
- Τρίτη Περίοδος (1999-2005): Ενίσχυση της ανεξαρτησίας και αυτονομίας του κοινωνικού. Αδιέξοδα Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Διαλόγου;

4. Ο ευρωπαϊκός τομεακός κοινωνικός διάλογος.

- Ο τομεακός κοινωνικός διάλογος αφορά στις διμερείς τυπικές και άτυπες διαπραγματεύσεις μεταξύ συνδικάτων και εργοδοτών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Στόχο του τομεακού διαλόγου αποτελεί η δημιουργία ενός λειτουργικού πλαισίου που να συμβάλλει στη συνεννόηση των κοινωνικών εταίρων σχετικά με τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και διαβίωσης στους επιμέρους τομείς της οικονομίας.
- Επιδιωκόμενο αποτέλεσμα του κοινωνικού διαλόγου αποτελεί η σύναψη δεσμευτικών συμφωνιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο με στόχο την εφαρμογή τους σε εθνικό επίπεδο.

Ο ευρωπαϊκός τομεακός κοινωνικός διάλογος

- Ο ευρωπαϊκός τομεακός διάλογος, στην αρχική του μορφή, διεξαγόταν στο πλαίσιο επιτροπών με ίσο αριθμό εκλεγμένων εκπροσώπων εργοδοσίας και εργαζομένων («comites paritaires»).
 - Οι πρώτες επιτροπές δημιουργήθηκαν στους τομείς και κλάδους που υπαγόntonταν σε κοινή ευρωπαϊκή πολιτική όπως τα ορυχεία (1952), ο αγροτικός τομέας (1964), οι επίγειες μεταφορές, η εσωτερική ναυσιπλοΐα (1967), το ψάρεμα (1974) και ο σιδηρόδρομος (1972).
-

Ο ευρωπαϊκός τομεακός κοινωνικός διάλογος.

- Στη διάρκεια της δεκαετίας του '80 άτυπες ομάδες εργασίες δημιουργήθηκαν μετά από σχετική αίτημα των κοινωνικών εταίρων. Με τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δημιουργήθηκαν μια σειρά από ευέλικτες και ουσιαστικές άτυπες ομάδες εργασίας στις τουριστικές υπηρεσίες (1983), το εμπόριο (1985), τις ασφαλιστικές υπηρεσίες (1987) και τις τράπεζες (1990). Ο αριθμός άτυπων ομάδων εργασίας αυξήθηκε και κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90.

Ο ευρωπαϊκός τομεακός κοινωνικός διάλογος.

- Ωστόσο, με τη Συμφωνία του Μάαστριχ και την ενίσχυση του θεσμικού ρόλου των κοινωνικών εταίρων, αναδείχθηκε η επιτακτική ανάγκη σχετικά με τη διαμόρφωση ενός θεσμικού πλαισίου που να καλύπτει τις αυξημένες αρμοδιότητες των συμμετεχόντων στο κοινωνικό διάλογο.
 - Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεσμοθέτησε το 1998 τις **Επιτροπές Τομεακού Κοινωνικού Διαλόγου** με στόχο την ενίσχυση και τον συντονισμό των διαπραγματεύσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
-

Ο ευρωπαϊκός τομεακός κοινωνικός διάλογος..

- Κάθε επιτροπή υιοθετεί το δικό το δικό της πρόγραμμα και εσωτερικό κανονισμό. Πραγματοποιείται τουλάχιστον μια συνεδρίαση σε ολομέλεια ανά έτος ενώ τα εξειδικευμένα θέματα συζητούνται σε μικρότερες ειδικές ομάδες εργασίας.
- Ο μέγιστος αριθμός συμμετεχόντων στις εν λόγω επιτροπές δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 50 εκπροσώπους συνολικά.
- Η προεδρία αναλαμβάνεται είτε από ένα από τους κοινωνικούς εταίρους είτε, μετά από αίτημα των τελευταίων, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ο ευρωπαϊκός τομεακός κοινωνικός διάλογος: Αποτελέσματα

- Συνολικά, κάτω του 2% των εγγράφων που συντάχθηκαν από τις τομεακές επιτροπές έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα.
- Ιδιαίτερο σημαντικό γεγονός αποτελεί η καταγραφή αξιοσημείωτων κλαδικών αποκλίσεων ως προς την παραγωγή εγγράφων (Rochet, 2005).
- Διαφορετικές Δυναμικές.
- Οι «φθίνουσες» δραστηριότητες (κλωστοϋφαντουργία, υποδήματα, ζάχαρη, κλπ) αναζητούν την κοινή διαχείριση της κρίσης διαμέσου της σύνταξης κωδικών συμπεριφοράς.

Ο ευρωπαϊκός τομεακός κοινωνικός διάλογος: Αποτελέσματα

- Οι τομείς που υπάγονται σε κοινές ευρωπαϊκές πολιτικές αναζητούν τη ενίσχυση της ευρωπαϊκής προοπτικής των εργασιακών σχέσεων.
 - Οι επιτροπές των υπηρεσιών κοινής ωφελείας επικεντρώνονται περισσότερο στη διαχείριση των επιπτώσεων των φιλελευθεροποιήσεων και ιδιωτικοποιήσεων.
 - Διάφοροι κλάδοι όπως οι ασφαλιστικές και τραπεζικές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες καθαρισμού και ιδιωτικής ασφάλειας συγκαταλέγονται στις δραστηριότητες σε αναζήτηση του αντικειμένου και της ταυτότητας του ευρωπαϊκού τομεακού διαλόγου.
-

5. Ο Διεπαγγελματικός Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Διάλογος

- Στόχο του διεπαγγελματικού κοινωνικού διαλόγου αποτελεί η διαμόρφωση ενός συστήματος εργασιακών σχέσεων με τις εργοδοτικές ενώσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
 - Η Ε.Σ.Σ.Ο υπέγραψε Διεπαγγελματικές Συμφωνίες (Framework Agreements) με τους ευρωπαίους εργοδότες με αντικείμενο την γονική άδεια (1995), την μερική απασχόληση (1997), τις συμβάσεις εργασίας αορίστου χρόνου (1999), την τηλεργασία (2002) και το εργασιακό άγχος (2004).
-

Ο Διεπαγγελματικός Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Διάλογος

- Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι κοινωνικοί εταίροι απέτυχαν να καταλήξουν σε συμφωνία όπως π.χ με τις συζητήσεις για την πληροφόρηση και τη διαβούλευση των εργαζομένων σε εθνικό επίπεδο καθώς και την προσωρινή απασχόληση.
- Η ανακοίνωση των κοινωνικών εταίρων στο Laeken το 2001 εξέφρασε την επιθυμία για την επαναφορά της αυτονομίας του κοινωνικού διαλόγου. Η εξέλιξη αυτή ωστόσο δεν τείνει να αποφέρει τα αναμενόμενα –από την πλευρά των εργαζομένων- αποτελέσματα.
- Η μετάβαση από τις «Συμφωνίες – Πλαίσιο» (Framework Agreements) στα «Πλαίσια Δράσης» (Action Framework) σηματοδοτεί την επικράτηση εθελοντικών διαδικασιών και αποτελεσμάτων.
- **Ασάφεια:**
- Θεσμική υπόσταση;
- Παρακολούθηση και Αξιολόγηση;

Κρίση του διεπαγγελματικού κοινωνικού διαλόγου;

- Η περιορισμένη προθυμία της UNICE για συνεργασία, η δυσκολία ανεύρεσης ουσιαστικών θεμάτων προς διαπραγμάτευση, η απουσία δεσμευτικών συμφωνιών για περισσότερο από 6 έτη αναδεικνύουν τις σοβαρές δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο θεσμός του διεπαγγελματικού κοινωνικού διάλογου (Pochet , 2006).
-

Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Διάλογος: Ανακεφαλαίωση

- Val Duchesse (1985).
 - Θεσμική αναγνώριση 1992 και 1997.
 - Διεπαγγελματικός Διάλογος.
 - Τομεακός.
 - Διαβουλεύσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
 - Τριμερής Σύνοδος.
 - Μακριά από την επιχείρηση, τον τόπο παραγωγής, τους εργαζόμενους.
 - Συμμετοχή εμπειρογνώμων σε εξειδικευμένα ζητήματα.
 - Από το 1994, νέα ελπιδοφόρα διαδικασία και δυναμική.
 - **Ευρωπαϊκά Συμβούλια Εργαζομένων.**
 - Διεθνή Συνδικαλιστική Δράση «Πεδίου».
-

6. Ευρωπαϊκά Συμβούλια Εργαζομένων

- Η Οδηγία του 1994 για τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια Εργαζομένων (στο εξής Ε.Σ.Ε) υποχρεώνει τις επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από 1000 άτομα* να δημιουργήσουν Συμβούλιο Εργαζομένων.
- Στόχο της συγκεκριμένης ενέργειας αποτελεί η ενίσχυση του δικαιώματος στην πληροφόρηση και στη διαβούλευση των εργαζομένων που εργάζονται σε πολυεθνικές επιχειρήσεις.
- Για το έτος 2006, συνολικά 2200 επιχειρήσεις υπάγονται στην παραπάνω οδηγία.
- 960 περίπου επιχειρήσεις έχουν προχωρήσει στη σύσταση σχετικών συμβουλίων (2006).
- Δυνητικά, πάνω από 20.000 εργαζόμενοι καλούνται να συμμετάσχουν στις εν λόγω διαδικασίες.
- Το γεγονός αυτό αναδεικνύει μια ιστορική ευκαιρία για την ανάπτυξη ενός διακρατικού συνδικαλιστικού κινήματος «πεδίου» που να εμπλέκει εργαζόμενους με μεγάλη εμπειρία και γνώση των προβλημάτων που εμφανίζονται στον χώρο παραγωγής (Wagner, 2005).

Ηλεκτρονική Διεύθυνση Βάσης Δεδομένων
για τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια Εργαζομένων

<http://www.ewcdb.org/>

Ευρωπαϊκά Συμβούλια Εργαζομένων

- Η σύσταση των Ε.Σ.Ε αποτελεί μια καινοτομική πρωτοβουλία με στόχο την προσαρμογή του συνδικαλιστικού κινήματος στις ευρύτερες αλλαγές που διέπουν το σημερινό κοινωνικοοικονομικό και ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον.
- Τα Ε.Σ.Ε απαντούν ειδικότερα στις προκλήσεις που προκύπτουν από την εξέλιξη των επιχειρήσεων (Guillon, 2000). Η διεθνοποίηση των κέντρων αποφάσεων των επιχειρήσεων σηματοδοτεί τη διεθνοποίηση των μετόχων της και την αυξανόμενη απομάκρυνση τους από τον τόπο παραγωγής.
- Τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια εντάσσονται ως εκ τούτου στην προσπάθεια των συνδικαλιστικών οργανώσεων να υπερβούν το ρυθμιστικό πλαίσιο του κράτους-έθνους με στόχο την αντιμετώπιση των προκλήσεων που προκύπτουν από την παγκοσμιοποίηση των κοινωνικών, οικονομικών και παραγωγικών συστημάτων.

Συμπεράσματα

- Η διεθνοποίηση της συνδικαλιστικής δράσης αποτελεί ζήτημα πρωταρχικής σημασίας ενάντια στην διάδοση του «κοινωνικού και εργασιακού dumping».
- Κεντρικό άξονα παρέμβασης του ευρωπαϊκού συνδικαλισμού αποτελεί η υπέρβαση του αμιγώς οικονομικού χαρακτήρα που λαμβάνει τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Συμπεράσματα

- Οι στόχοι της Ε.Σ.Σ.Ο εντάσσονται στην συγκεκριμένη λογική, δηλαδή στον προσδιορισμό κανόνων σχετικά με εναρμόνιση «προς τα επάνω» των εθνικών κοινωνικών νομοθεσιών καθώς και στην καθιέρωση ουσιαστικών και λειτουργικών ευρωπαϊκών συλλογικών διαπραγματεύσεων και συμβάσεων.
-

Συμπεράσματα

- Αν και η στάση της Ε.Σ.Σ.Ο κρίνεται από πολλούς ως υπερβολικά μετριοπαθή απέναντι στις νεοφιλελεύθερες πολιτικές που προωθούνται από τις ευρωπαϊκές αρχές και τους εργοδοτικούς φορείς, κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί την μοναδική διεθνή οικονομική ένωση που έχει υιοθετήσει ένα ελάχιστο πλαίσιο κοινωνικής νομοθεσίας.

Συμπεράσματα

- Η Ε.Σ.Σ.Ο αποτελεί παράλληλα, σε επίπεδο περιφερειακών ενώσεων, την πιο ανεπτυγμένη και αναγνωρισμένη από θεσμική άποψη συνδικαλιστική συνομοσπονδία.
-

Συμπεράσματα

- Επιτακτική ανάγκη για περαιτέρω αξιοποίηση και ανάπτυξη των υφιστάμενων δομών με απώτερο στόχο την ενίσχυση των αντίκτυπου των δράσεων και αποτελεσμάτων του ευρωπαϊκού συνδικαλισμού.
-

Χρήσιμες Διευθύνσεις

- Ε.Σ.Σ.Ο: <http://www.etuc.org/>
 - Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ισότητας
Ευκαιριών: http://ec.europa.eu/employment_social/
 - Ευρωπαϊκή Επιτροπή
http://ec.europa.eu/index_el.htm
 - Διαδικτυακή Πύλη της Ε.Ε
http://europa.eu/index_el.htm
 - UNICE: <http://www.unice.org/Content/Default.asp>
 - European Trade Union Institute:
<http://www.etui-rehs.org/research>
-